

Na de verkiezingsoverwinning van de Tories in Engeland

Mogelijke gevolgen voor de NW-Europese interstedelijke configuratie:

-Londen wordt Little England

-Holland gaat een toontje lager zingen

In ons concept van de **EURandstad** beschouwen we de ruimtelijke en geo-economische structuur van Europa als een soort randstad in het groot compleet met drie zwaartepunten, drie interstedelijke configuraties: een in het noordwesten van het werelddeel (binnen de vierhoek Parijs-Londen-Amsterdam-Frankfurt [**PLAF**]), een in het oosten (de stedenband van Erfurt tot Krakow binnen de driehoek Berlijn-Warschau-Praag) en een in het zuiden (binnen de driehoek Munchen-Milaan-Stuttgart). Daarbij voldoet de noordwestelijke configuratie als geen andere ter wereld aan de eisen die gesteld zouden moeten worden aan zo'n verstedelijkingscluster op het gebied van de vereiste transportlogistieke, digitale, economische, financiële en culturele infrastructuur en samenhang. Maar op het gebied van de politieke economie en duurzaamheidsbeleid is de cohesie beduidend minder groot. Dat is weer eens pijnlijk duidelijk geworden nu met de recente verkiezingsoverwinning van de Tories in Engeland de hele relatie tussen 'Brussel' en 'Londen' ernstig op de tocht is komen te staan. Hoe kan NW-Europa er uit gaan zien als Londen uit de EU treedt? Wat zouden daar de ruimtelijke consequenties van kunnen zijn? **Brexit als *blessing in disguise*?**

Politieke economie en duurzaamheid - dat zijn inderdaad twee forse twistappels binnen de 'PLAF-configuratie', waarbij de tegenstellingen op het gebied van de politieke economie zich toespitsen op de problematische verhouding tussen Brussel en Londen. Denk bij de politieke economie, i.c. het sociaaleconomisch beleid, niet alleen aan de meningsverschillen tussen Brussel en Londen over de al dan niet vrije arbeidsmigratie binnen de EU. Over de relatie tussen overheid en financiële wereld zijn opvattingen nog veel fundamenteeler en reiken de gevolgen voor de NW-Europese configuratie in zijn geheel zeker zo ver. De centrale twistappel is hier de positie *City of London* als financieel centrum. Londen zal bij de onderhandelingen voorafgaande aan het referendum over een Brexit bij Brussel voor zijn city een uitzondering bedingen op de regels die gelden voor de interne EU-markt en de kans is groot dat zo iets door de meerderheid van de EU niet geaccepteerd wordt. Een breuk op dit punt zal de positie van de andere financiële centra binnen de PLAF-vierhoek versterken en dan vooral waarschijnlijk de positie van Frankfurt als zetel van Europese Centrale Bank. De stad aan de Main ligt bovendien geografisch en logistiek zeer strategisch op het raakvlak met de andere twee grote interstedelijke configuraties in Europa.

Op duurzaamheidsvlak zal na een Brexit het machtssevenwicht naar het Duitsland van de *Energiewende* verschuiven. Met het wegvallen van Londen als atoomenergiebondgenoot zal het voor Parijs steeds moeilijker worden vast te houden aan kernenergie als optie voor de lange termijn. Londen zou in deze omstandigheden in het meest extreme scenario van isolement terecht kunnen komen. Los van de EU-interne markt, bij een Schotse onafhankelijkheid als gevolg van een Brexit bovendien afgesneden van olie en gas uit het noorden. Dan heeft het als troostprijs alleen nog zijn

commonwealth die ook steeds minder gaat voorstellen. Och arm *Little England* - komt hoogmoed hier voor de val?

Ook de immer zelfgenoegzame 'Randstad Holland' zal op termijn waarschijnlijk een flink toontje lager moeten gaan zingen. Op duurzaamheidsgebied is Nederland een van de hekkensluiters van Europa. Er wordt door ons land pijnlijk slecht gepresteerd op het vlak van de winning van hernieuwbare energie. Als gasrotunde is ons land achter de schermen een even innige als opportunistische energiebondgenoot van Gazprom. Als residentie van 's werelds grootste olieboer en uitbater van een van de grootste petrochemische complexen in zijn delta is het wel het laatste land dat in staat moet worden geacht echt te gaan inzetten op de *Energiewende*. Maar bij andere Europese partners zal die even lakse en hypocriete houding niet veel langer worden getolereerd. Ook op financieel - economisch gebied zal het trouwens op den duur gedaan zijn met de Hollandse pret, met de brievenbusfirma's en de digitale flitsrovers van de *High Frequency Trade* in en om Amsterdamse Zuidas. Want Holland raakt op dit speelveld zijn piratenmakker aan de andere kant van de Noordzee kwijt. Ook die Noordzee zelve gaat tenslotte roet in het Hollandse eten gooien. *Energiewende* of niet, de klimaatgevolgen van de Co2-uitstoot kennen waarschijnlijk een lange nasleep, ook als iedereen vanaf nu keurig alle klimaatdoelstellingen nakomt. Zeespiegelstijging en toenemende afvoer van rivierwater gaan op zijn minst voorlopig de komende eeuw 'gewoon' door, met alle ruimtelijke gevolgen van dien - waaronder de verschuiving van de verstedelijking op en achter de drooglijn Antwerpen-Breda-DenBosch-Utrecht-Zwolle-Groningen. En wordt daarmee de PLAF-vierhoek [Parijs-Londen-Amsterdam-Frankfurt] in de toekomst de PARF-vierhoek [Parijs-Antwerpen-Ruhrgebied-Frankfurt]?